

Izmene u kartografskom ključu za razmeru 1:5000

Pri izradi listova karte razmere 1:5 000 ukazala se je potreba da se neki znaci izmene, radi ekonomičnijeg rada i boljeg izgleda karte, te na osnovu čl. 48 Uredbe o katastru zemljišta Savezna geodetska uprava donosi

REŠENJE

da se u »Kartografskom ključu« za osnovnu državnu kartu u razmeri 1:5 000«, izdanje Savezne geodetske uprave iz godine 1953., izvrše sledeće izmene:

1. Znak R. br. 275 (znak za veštačke vodotoke — vijuga) iscertavaće se sa smanjenim dimenzijama tako da visina talasa bude 0,5 mm, a dužina jednog talasa 1,0 mm i da se ovaj znak iscertava kao opisni uvek pored crteža za vodotok, a ne u osovini istoga, sem ako je to nemoguće tj. ako nema mesta za takvo iscertavanje, u kom slučaju će se

znak staviti u osovinu, kao što je to u R. br. 276, 278, 286, 287 i 288. Prednje se odnosi na vodotoke iscertane jednom linijom. Ako su iscertani sa dve linije tada se znak za vijugu može iscertavati ili u osovini za šire vodotoke, a pored istoga ako je vodotok užu od 1,2 mm.

2. Znak R. br. 546 (pomoćna izohipsa na 2,5 m itd.) iscertava se isprekidanom linijom debljine 0,1 mm, sa dužinom crtica od 5,0 mm i prekidom od 1,0 mm.

3. Znak R. br. 547 (pomoćna izohipsa na 0,5 mm) iscertava se isprekidanom linijom debljine 0,1 mm, sa dužinom crtica od 1,5 mm i prekidom od 1,0 mm.

Pomenute dimenzije važe pri iscertavanju reprodukcijiskog (izdavačkog) originala.

DIREKTOR

Savezne geodetske uprave
Dimitrije Milačić

Neka sjećanja u ilegalnom radu geometara u periodu 1939/41 godine u Subotici

Između dva rata u bivšoj Jugoslaviji život mladih generacija bio je bez nekih većih nada za bolji život. Industrija se vrlo slabo razvijala. Zanatstvo je bilo primitivno i nije pokazivalo neku tendenciju za masovnije ovladavanje modernih — savremenih zanata. Poljoprivreda je bila primitivna. Izgledi za zapošljavanje omladine bili su vrlo slabi. Državnu službu mogao je dobiti samo onaj tko je imao dobro »zalede« i tko je završio dobru struku. Školovanje je bilo prilično skupo i nedostižno za mnoge mladiće. Srednjih škola je bilo malo, a naročito srednjih stručnih škola. Za studije za fakultet mogao je ići samo onaj, koji je završio gimnaziju i položio veliku maturu i koji je bio bogat kod kuće. Siromašni daci nisu mogli studirati, osim onih koji su imali perspektivu da dobiju dom ili pak neku stipendiju. Na fakul-

tet se nije mogao upisati svršeni maturant srednje tehničke škole ili trgovačke akademije (Danas ekonomske škole) ili pak učiteljske škole. Oni su mogli jedino da studiraju u inostranstvu za što je trebalo dosta finansijskih sredstava.

Za dobar dio đaka srednjih škola perspektiva je bila geodetska škola. Država je pristupila premeravanju zemljišta u onim krajevima gdje nije bilo zemljišnih knjiga i katastra. Za ovaj zamašan posao nedostajali su geometri. Otvorila se je mogućnost zaposlenja po završetku ove škole. Mnogi siromašni a talentovani daci srednjih škola upisali su se u geodetsku školu (Beograd, Zagreb, Sarajevo i Ljubljana). Prve generacije su završile 1926, a najviše svršanih geometara bilo je od 1929—1933 godine. Svi ovi mladi ljudi dobili su odmah zaposlenje kao

geometri na premjerima u Srbiji, Makedoniji i još po nekim većim gradovima.

Ovi mladi ljudi politički su većinom bili dobro orijentirani i bili su politički napredni. Na izborima 1935 i 1938 godine, masovno su geometri glasali za opoziciju, i ako je politički pritisak bio jak da se glasa za predstavnike državnog režima.

U mjestima i krajevima gdje se je vršio premjer postavljale su se tzv. katastarske sekcije. U svakoj sekciji bilo je po 100 i više geometara — starosti od 20—30 godina. Dakle sve mladi ljudi većinom neoženjeni, puni života. U vremenu od aprila do novembra ovi mladići su bili na terenu razasuti po opštinama i selima i mjerili su zemlju. Svaki dan su bili u neposrednom dodiru sa narodom i znali su kako seljak živi i šta misli. U toku zime geometri se prikupe u gradu u katastarskoj sekciji gdje su obrađivali terenske podatke. Pošto su to bili većinom drugovi iz školskih klupa, pa često iz istog kraja, a po nekoliko godina mjere za jedno, ovakva bliskost stvorila je i prisne drugarske odnose među sobom. Za to je međusobna pomoć bila dosta razvijena. U odnosu na druge državne službenike, tada su geometri na premjeru bili relativno bolje plaćeni, te pored mjesečne prinadležnosti imali su i terenski dodatak. Ovo je sve uslovlilo da su mladi geometri imali razvijen smisao za organizovanost u radu, materijalnu pomoć onim drugovima, kojima je bila potrebna, a naročito bolesnima (jer u bivšoj Jugoslaviji bolnice su bile skupe).

Udruženje geometara i geodeta kao strukovna organizacija, bila je neobično aktivna u borbi za prava i bolji život svojih članova. Svaka katastarska sekcija i uprava, imali su svoje sekcije ovog udruženja. Svi geometri i geodeti bili su članovi svog udruženja. Pored toga bila je organizovana i geodetska zadruga preko je su geometri na terenu mogli jeftinije nabaviti potrebne životne namirnice, a naročito pred rat, kada se je počela osjećati oskudica u robu. Iz zadruge se je mogao podići zajam u novcu.

U Subotici je također postojala katastarska sekcija za novi premjer. U ovoj sekciji su bili mladi geometri, koji su vršili premjer grada Subotice i sreza Subotičkog. Svi su geometri

U ovom aktivu bili su drugovi Tošović Živko zvani »Vaso« sudija u Subotici, Kajganić Milan, željeznički činovnik u Subotici, Vražalić Esref, geometar, Jakšić Rade, geometar, Kojović Milan, geometar i dr. Ovim aktivom rukovodila je partiska organizacija u Subotici preko druga Tošovića. Ovaj aktiv razvio je svoj rad među geometrima i drugim službenicima.

Forme rada bile su različite, a naročito se obraćala pažnja na ideološko političko uzdizanje simpatizera KPJ. Na kružocima i u aktivu kao i pojedinačno prorađivani su materijali kao: »Proleter«, Istorija SKPB, Ustav Sovjetskog Saveza, Djela Maksima Gorkog i dr.

Pored ove forme idejnog vaspitanja, radilo se i na terenu u organizovanoj borbi protiv postojećeg režima. Pred II svetski rat a naročito u 1940 i 1941 godini geometri su bili aktivni u borbi za materijalno poboljšanje službenika. U akcionom odboru za Suboticu u borbi za službenička i radnička prava bio je delegiran od sekcije udruženja geometara i geodeta drug Kojović Milan, geometar. Ovaj odbor kao i udruženje geometara za Suboticu, borili su se za poboljšanje plata državnih službenika i radnika kao i drugih ekonomskih problema.

Pored toga 1940 godine povelala se akcija za formiranje radničke menze i čitaonice u Subotici. Izabran je i odbor od 5 članova u koji su ušli svi članovi aktiva KPJ kao i još neki drugi drugovi. U ovo vrijeme prilično je zahvatilo poskupljenje na širokom frontu svih potrošnih dobara, tako da je Jugoslavija u to vrijeme bila treća zemlja u svijetu po skupoći kako je to konstatovano i na petoj zemaljskoj konferenciji KPJ, a plate službenika i radživjeli međusobom kao jedna porodica, te je bilo lako organizovati svaku akciju. Međusobna bliskost i povezanost geometara kao i prilično razvijen smisao i svijest za borbom protiv postojećeg stanja u državi, bili su preduslovi za organizovaniji politički rad. Svaki mladi geometar je osjećao da treba preduzimati i otvorenije učestvovati u političkom životu.

U ovakvoj situaciji bilo je lako obezbijediti organizovan politički rad. U 1940 godini formiran je aktiv KPJ. nika ostale su iste. Zbog toga, a i zbog aktivnijeg političkog djelovanja i privlačenja što više radnika i službenika

odlučili smo se, da organizujemo takav način života gdje bismo imali jeftinu hranu, mogućnost organizovanja čita- lačkih grupa, kulturnih večeri i sl. U ovom je naročito bio aktivan drug Tošović. Za ostvarenje ovog cilja pred nas su se postavile mnoge teškoće kao na primjer: pitanje odobrenja pravila, vađenja dozvola od vlasti za otvaranje menze i čitaonice, zatim pitanje finan- cijskih sredstava, prostorija itd.

Ove probleme smo brzo svladali. Drug »Vaso« kako smo nazivali Tošo- vića Živka, izradio je pravila i u sudu ih ovjerio, te je isposlovao kod policije i dozvolu za otvaranje menze. Naziv menze izabrali smo tako, da ne pada u oči ondašnjim vlastima, te smo joj dali ime »Radničko-službenička men- za«. Prostorije smo dobili pored žel- jezničke stanice u zgradi na uglu po- red parka (ne sjećam se vlasnika zgra- de) i kirije nismo plaćali. U početku posude kao i ostale artikle hrane do- bili smo na dobrovoljnoj bazi od gra- đana, koloniziranih seljaka i iz Žed- nika, tako da nam je ovo bila velika olakšica.

Rad ove menze otpočeo je početkom jeseni 1940. godine. Osjećaj kolekti- vizma i drugarstva bilo je vrlo razvi- jen, za ovo neka nam posluži primjer ove menze: u menzi je radila jedna kuharica a nabavku hrane, pomoć u čišćenju i uređenju prostorija, izdava- nje bonova i druge poslove vršili su članovi odbora na dobrovoljnoj bazi. Mi smo se redali svaki dan tj. svaki od nas bio je u određeni dan dežurni i njegova je bila briga, da nabavi na- mirnice i spremi hranu. Uspjeli smo preko šefa katastarske sekcije da nas povremeno oslobodi rada u kancelariji, te smo u tome imali punu podršku.

U to vrijeme šef katastarske sekcije u Subotici bio je drug Terzić Husejin, geometar, te mu treba za ovo kao i za druge stvari, koje nam je omogućavao u našem ilegalnom radu, odati puno priznanje. Kolege u kancelariji za to vrijeme radili su i za svog druga, koji je bio tada dežurni u menzi, jer su po- stojale norme koje je trebalo uraditi u kancelariji. Ovakav kolektivan osjećaj kod geometara obezbijedio je, da smo mogli uspješno raditi i voditi »rad- ničko-službeničku menzu«. Svi geome- tri bili su članovi ove menze, a pored njih bilo je i iz drugih nadležstava kao: suda, željeznice, pravnog fakulteta i dr. Hrana u menzi bila je obilata, a parola je bila »Jedi koliko možeš«. Sje-

ćam se da nije više koštalo mjesečno od 300 dinara, dok je na drugim mje- stima koštalo oko 500 dinara i to samo ručak i večera. Bili smo oslobođeni poreza zahvaljujući poznanstvu u po- reskoj upravi i agilnosti druga »Vase«. Ova je menza postojala do aprila 1941 godine. Policija je osjetila našu poli- tičku aktivnost pa je počela da nas prati. Obzirom da smo svi bili činov- nici u odboru menze, a članovi menze također su bili službenici, nekako nisu preduzimali jačih represalija protiv nas, ali su nas ipak pratili što smo mi i osjetili, te smo o ovome i vodili ra- čuna. Uz menzu organizovali smo i či- taonicu.

Naš se je aktiv bavio i sportom, te smo bili često na kuglanju, kupanju na Paliću, igranju šaha i sl. U ova- kvim prilikama diskutovali smo o po- litičkoj situaciji, kakve mjere da pre- duzmemo i šta da uradimo i dr.

Ovakav organizovan naš politički rad bio je rukovođen od partijske organi- zacije u Subotici, a drug »Vaso« održa- vao je vezu s drugovima iz komiteta kao sa: Moračom Milutinom, Đokom Jovanićem (danas Generalpukovnici JNA) i dr., a također i drug Milan Ko- jović geometar imao je vezu sa drugo- vima iz komiteta, te je sav ovaj rad aktiva bio usmeravan od strane KPJ. Treba napomenuti da su i drugi dru- govci iz aktiva održavali vezu sa nekim drugovima iz komiteta, sa kojim ne bih se mogao sjetiti, ali znam da je drug Rade Jakić imao također vezu sa drugom Milutinom Moračom.

Ovaj aktiv proširio je svoj uticaj i na vojsku. U 1940 i 1941 godini bilo je dosta rezervista koji su pozvani u vojsku i radili su na fortifikacijskim radovima oko Subotice, Horgoša, To- pole. Tada u vojsci pojedini geometri imali su vezu i sa aktivnim sastavom, ali u mladim ljudima. Opšti stav je bio priprema zemlje za odbranu i na toj liniji se moglo otvoreno agitovati. Ovdje je poznanstvo također igralo važnu ulogu, jer su većinom geometri bili i rezervni oficiri, te su neki bili i na vežbi u Subotici. Osim toga imali smo i poznanika u starešinskom kadru u vojsci pa se je i preko njih moglo uticati na sprovođenje opšte partijske linije odbrane zemlje.

Rad ovog aktiva osjećao se je nepo- sredno i na onim mjestima gdje su i pojedinci radili. Proturali smo poje- dine materijale na proučavanje, a na- ročito partijsko glasilo »Proleter«. Ma-

terijal se proučavao pojedinačno i kolektivno u manjim grupama u tzv. »Kružocima« sa sigurnim i provjerenim drugovima. Naročito je ovo proučavanje bilo intenzivno među geometrima gdje su bili aktivni pored navedenih drugova iz aktiva KPJ i drugovi Starčević Josip, Serdar Rade i dr. Pored proučavanja materijala razmatrana je povremeno i politička situacija u zemlji i svijetu, a naročito pitanje priznavanja Sovjetskog Saveza od strane tadašnjeg režima od Jugoslavije.

Iz ovog aktiva, a kao delegat udruženja geometara i javnih službenika bio je drug Milan Kojović u delegaciji, koja je posjetila podpredsjednika tadašnje vlade Dr V. Mačeka u jesen 1940 godine i iznijeli mu zahtjeve za poboljšanje položaja i povišenja plata državnih službenika i radnika. Ovu delegaciju Maček je nazvao »Komunistima« i pod tom parolom vlada je odbila zahtjeve. Ovakav reakcionaran stav vlade još je više učvrstio naše aktiviste u radu za borbu protiv postojećeg režima i još su više rasle simpatije naroda i naše za Sovjetski Savez i za borbu protiv postojećeg režima, i za priznavanje Sovjetskog Saveza od tadašnje vlade.

Sjećam se, da je u to vrijeme izašao Ustav Sovjetskog Saveza i pojavio se u Subotičkim knjižarama, te smo ga proučavali u kružoku i pojedinačno.

U ovo vrijeme bilo je svima jasno, da je drugi svjetski rat uzeo prilične razmjere i da su fašisti riješili da pokore Evropu. Mi smo razvili aktivnost za odbranu zemlje i protiv svih pojava, koje su zacdjenute fašističkim plaštem. Na platformi borbe protiv fašista svi mladi geometri u Subotici bili su aktivni, te su na terenu u pojedinim selima Subotičkog sreza upoznavali narod o stanju u zemlji i svijetu. Naročito smo imali uspjeha kod koloniziranih seljaka, a nije mali broj bio i starosjedioca Bunjevaca i Madara, koji su odobrivali naš stav.

Pošto smo preko ljeta bili na snimanju zemljišta u raznim selima sreza kao: Pavlovac, Žednik, M. Bosna, Đurđin, Tavankut, Bajmok, Palić i sl. zatim u gradu Subotici i okolini, a zadržavali smo se na terenu po šest do osam mjeseci, svakako da smo i imali prilike da upoznamo narod, jer smo bili stalno u kontaktu sa seljacima, te smo ih upoznavali o političkoj situaciji u zemlji i u svijetu.

Upoznali smo mišljenje naroda i vidjeli smo, da su protiv postojećeg stanja u zemlji, da su sa simpatijama gledali u Sovjetski savez i da su bili protiv fašističkih zavojevača. Narod je bio za odbranu zemlje i svaka akcija koja je bila preduzeta na bazi odbrane zemlje, i borbe protiv postojećeg stanja u zemlji, imali smo oslonac kod naroda na terenu, jer smo bili na selu poznati, i seljaci su imali povjerenje u nas. Većina seljaka Bunjevaca, zatim Madara i koloniziranih seljaka bili su protiv postojećeg stanja u zemlji.

Pored toga, često smo išli u selo Žednik, prisustvovali kulturnim priredbama i održavali smo vezu sa drugovima iz partijske organizacije u Žedniku, a iz njihove biblioteke u zadrugi »Preporod« dobijali smo knjige na čitanje za članove aktiva i druge grupe koji su simpatizirali KPJ.

Vrijedno je napomenuti, kolika je bila podrška kod naroda kako po selima i okolini Subotice, tako i u samom gradu, da nije bio nitko od nas geometara podkazan kod policije, i nitko nije bio zatvoren u to vrijeme. Istina je, da smo osjetili da nas policija prati u radu, a naročito u radničko-službeničkoj menzi, gdje je rad bio prilično otvoren i javan. I pored toga nitko od nas nije bio zatvaran niti pozivan na saslušanje u policiji. Ovome ipak treba zahvaliti ugledu, koga smo imali u narodu i kod državnih službenika.

Postepeno oduzimanje demokratskih sloboda u zemlji, pojačan rad vlade i režima na približavanju osovini Berlin-Rim, još više su stvorili ogorčenje kod naših ljudi. Pred aprilski rat 1941 godine, Jugoslavija je bila potpuno opkoljena sa Hitlerovim, Musolinijevim, Hortijevim i cara Borisa trupama. U takvoj situaciji režim kneza Pavla i Cvetkovića pristupa Trojnom paktu, te još više stvara ogorčenje kod naših naroda. Mi smo u tim danima otvoreno iznosili kako u klubu i radničko-službeničkoj menzi, tako i na sekciji udruženja geometara i geodeta u Subotici o situaciji u zemlji i pripremali smo se za nastupajuće dane. U tom smo prilično uspjeli i svi su naši ljudi bili jednodušni u osudi ovakve politike od strane režima.

Većina geometara u Subotici bili su rezervni oficiri i tada su se svi odazivali pozivu da se jave svojim jedincima i svi su se kasnije dobro ponijeli kako u aprilskom ratu tako i u NOB

i u zarobljeničkim logorima, a dosta ih je bilo koji su učestvovali u narodnooslobodilačkom ratu od 1941 godine i dalje.

Članovi našeg aktiva KPJ, koji su rukovodili akcijama među geometrima i u najtežim danima našeg naroda bili su u prvim redovima naše borbe. Drug Tošović Zivko zvan »Vaso« rukovodilac ove grupe aktiva strijeljan je od strane neprijatelja 1942 godine u logoru Jajince kod Beograda, drug Milan Kajganić bio je aktivan u zarobljeništvu, te je u oslobođenoj Jugoslaviji bio istaknuti sindikalni rukovodilac, drug Rade Jakić sada je član CKSKJ za BiH itd.

Ovo nam pokazuje da je partijsko rukovodstvo bilo u pravu kada je proširilo svoj partijski rad na geometre i među njima je partija imala oslonac i podršku. Moram ovom prilikom podvući, da su svi geometri iz Subotice bili aktivni borci naše borbe kako u logorima tako i u NOB. Rijedak je bio slučaj da je neki geometar bio na strani neprijatelja. Nije samo slučaj geometara u Subotici i njihovog aktivnog rada pred drugi svjetski rat, nego su i u drugim mjestima razvijali ovu

aktivnost kao na primjer: u Nišu (gdje su geometri bili organizatori NOB).

Treba istaći da su geometri u Subotici i u drugim mjestima doprinijeli svoj dio u pravilnoj orijentaciji za borbom protiv tadanjeg stanja u bivšoj Jugoslaviji. Priličan je broj mladih geometara, koji su kasnije po logorima poubijani ili su poginuli u NOB izvršavajući zadatke koje je postavila pred nas KPJ i drug Tito. U toj nadljudskoj borbi izvojevali smo pobjedu i dali obol u stvaranju socijalističke Jugoslavije, koja je bila naš cilj i san naše borbe. Neka je slava i hvala svim poginulim drugovima ove borbe, a naročito mladim geometrima i geodetima.

Ova su sjećanja samo djelomičan izvadak iz borbe geometara iz Subotice, te će ipak doprinijeti kao prilog upoznavanja o aktivno-revolucionarnom radu pred drugi svjetski rat, što doprinosi da i ovo ne padne u zaborav. Ne reflektiram da sam uspio potpuno rasvijetliti rad geometara u Subotici, ali će svakako dopunom i ostalih drugova, pomoći boljem sagledavanju učešća geometara u revolucionarnoj borbi pred aprilski rat.

Vražalić Ešref
pukovnik JNA

Sa tehničkog fakulteta u Skopju

Fakultetski savet Tehničkog fakulteta u Skopju na svojoj sednici od 20. novembra 1961 godine potvrdio je izbor docenta ing. Dime Lazarova za izvanrednog profesora za predmet Geodezija na Građevinskom i Arhitektonskom otketu.

Ing. DIME LAZAROV, rođen je u Kavadarcima NRMakedonija 13. X 1918 god. Četiri razreda gimnazije je završio u Kavadarcima, a Geodetski otek Srednje tehničke škole u Beogradu 1937 god. Kao geometar radio je na novom katastarskom premeru u Odeljenju katastra i državnih dobara sekcija Zaječar do 1942 god., kada odlazi u Kavadarci. U Kavadarcima radi na premeru grada, a istovremeno završava više razrede gimnazije sa maturom. Za vreme okupacije aktivno učestvuje u NOP-u. U 1945 godini upisuje se na Tehnički fakultet — Geodetski odjel u Zagrebu i diplomira s odličnim uspehom u 1951 godini. Kao student aktivno učestvuje u svim radnim akcijama,

a biran je u rukovodstva Narodne studentske omladine Tehničkog fakulteta i Sveučilišta u Zagrebu.

Od 1951 god. do danas radi na Tehničkom fakultetu u Skopju kao asistent, predavač i docent. Pored nastave na Tehničkom fakultetu radi i za potrebe privrede na snimanju terena za melioracije, za projektovanje i građenje puteva i željeznica. Radio je na projektovanju i izvođenju nivelacionih planova, preciznom nivelmanu, oskultaciji brana, mostova i drugih građevinskih objekata.

U 1956 godini habilitirao na Tehničkom fakultetu u Skopju na osnovu habilitacionog rada: »Primena polarne metode pri iskolčenju regulacionih osnova«. Ima objavljene radove naučnog i stručnog karaktera u Geodetskom listu Građevnom glasu — Skopje i Zborniku radova Tehničkog fakulteta — Skopje.

U 1953 i 1956 izdao je skripta, a potom privremeni udžbenik Geodezija za arhitekte; U 1958 god. izdao je Geode-

ziju za građevinare, šumare i druge stručnjake (privremeni udžbenik za studente), u 1961 god. izašlo je iz štampe II izdanje. Ovdje je važno napomenuti da su ovo prvi udžbenici iz geodezije na makedonskom jeziku.

Za potrebe nastave i privrede stvorio je Kabinet za geodeziju pri fakultetu i odlično opremio svim vrstama geodetskih instrumenata starih i novih konstrukcija.

Bio je na specijalizaciji u Švicarskoj tokom 1955, 1958/59 i 1961 god.

Pored naučne i stručne delatnosti ing. Dime Lazarov od dolaska na Tehnički

fakultet u Skopju aktivno radi u Društvu geodetskih inženjera i geometara NRM. Od 1952 godine do danas sa prekidom od jedne godine stalno je biran za predšednika Društva geodetskih inženjera i geometara NRM. Član je Plenuma Saveza geodetskih inženjera i geometara FNRJ. Posljednjih godina je član Izvršnog odbora Saveza inženjera i tehničara NRM. Tokom prethodne godine bio je izabran za prodekana Tehničkog fakulteta, sada je Starešina Građevinskog oteka.

Ing. J. Mirčevski

Fotointerpretacijski simpozij

(Delft 30.8 — 5. 9. 1962.)

Rezultati obimnih aerofotogrametrijskih snimanja diljem čitavog svijeta koriste se za izradu planova i karata. Kako je život pokazao u još većoj mjeri koriste se aerosminci za interpretativne svrhe (za potrebe geologije, hidrologije, pedoloških istraživanja, za potrebe šumarstva, geografije, glaciologije, arheologije, oceanografije, te za razne tehničke svrhe). Zato je internacionalno društvo za fotogrametriju osnovalo posebnu komisiju za fotointerpretaciju. Svrha je te komisije da doprinosi produbljenu i proširenu znanja iz pripadnog područja kako bi se ljudima, koji izučavaju, kvalitativno ili kvantitativno Zemljinu površinu dalo mogućnosti da svoj rad obave brže i pouzdanije držeći u vidu pored detalja i cjelovitost nekog područja.

U vremenu od 30. 8. do 5. 9. 1962 održat će se simpozij fotointerpretacije u Delftu (Holandija) gdje će se u internacionalnom centru za fotogrametriju (International training centre for Aerial Survey = I. T. C.) predvidivo sastati bar 200 stručnjaka o 9 radnih grupa (fotografija, geologija, pedologija, vegetacija, geografija, glaciologija, arheologija, oceanografija, tehnika) da bi izmjenili svoja iskustva, te time dali svoj prilog za unapređenje fotointerpretacije.

Detaljnije informacije odnosno prijave za taj simpozij treba tražiti od centra I. T. C. (International training centre for Aerial survey, Delft — Holandija).

Z. T.

Povodom osnivanja Geodetskog zavoda u Sarajevu

Odlukom Izvršnog vijeća NRBiH koja je objavljena u »Sl. listu broj 30/61 osnovan je Geodetski zavod — Sarajevo kao samostalna ustanova.

Ovo je, po mišljenju mnogih geodetskih stručnjaka kao i onih koji imaju s njima više ili manje poslovnih dodira, veliki korak naprijed kako za geodetsku struku, tako napose za same geodetske stručnjake i one kojima su potrebne geodetske usluge.

Na razumljivo pitanje, zašto se je moralo do sada čekati, da se jedna teh-

nička operativa usmjeri na moderniji način privređivanja, u eri kada male radionice prerastaju u velike fabrike, kada se čak i administracija nastoji prilagoditi nagrađivanju po učinku itd., teško je naći zadovoljavajući odgovor, (a još teže takav odgovor kojim bi se moglo odbraniti ovako veliko zakašnjenje).

Malo paradoksalno zvuči, da geodetski stručnjaci u Novoj Jugoslaviji među zadnjima prelaze na nagrađivanje po učinku, kada se zna da je još 1931 go-

dine u vrijeme tzv. »novog premjera Srbije« cijela operativa radila i primala plate mahom po učinku iako su metodi određivanja toga učinka i sama tehnika primjene sistema nešto sasvim drugo od onoga što imamo danas.

Nije svrha ovoga napisa da iznalazi krivce, nego da konstatira radosnu činjenicu, da se ipak, pa makar i s ovako velikim zakašnjenjem, ostvario san mnogih mladih i starijih geodetskih stručnjaka, da i oni rade, kao i kolege ostalih tehničkih i sličnih struka, mada ovo nije najsavršeniji oblik poslovanja, ali je za početak izgleda bio jedino moguće. Najveći korak već je učinjen.

Prelaz samostalne ustanove na preduzeće biće kud i kamo lakši, jednostavniji, a sigurno i neuporedivo brži.

Prestala je dakle potreba mladih, a još češće starijih stručnjaka, da napuštaju maticu i traže bilo kakvo, često samo na ono slično stručno zaposlenje, da bi se koristili statusom trudbenika koji rade u privredi. Činjenica je, da su se Zavodu već prijavile čitave grupe, a napose mnogobrojni pojedinci, od onih koji — po preduzećima kojima nije geodetska služba osnovna, nego samo pomoćna djelatnost — imaju veoma zavidne položaje, primanja i čak zvanja savjetnika, pa do onih koji nisu ni stručni ispit položili. Ovo nije ni malo iznenađujuće, prema onoj narodnoj: »svaka ptica svome jat u leti«.

Zavodom upravlja Savjet sastavljen od savjetnika geodetskih najistaknutijih stručnjaka, predstavnika radnog kolektiva, Izvršnog vijeća NR BiH, Saveza geodetskih društava BiH, zainteresiranih Državnih sekretarijata, komora i zavoda.

Zaključke Savjeta sprovodi u djelo Upravni odbor, koji bira radni kolektiv iz svoje sredine.

Obzirom na mnogobrojne, obimne i vrlo kompleksne zadatke Zavoda, koji u djelokrugu poslovanja ima sve moguće geodetske zadatke, kako one u vezi sa sistematskim premjerom čitavih općina i srezova, tako i one najsitnije, a priv-

redi nekada neophodne i hitne. Pravila Zavoda, pored navedenih tijela samoupravljanja propisuju formiranje stručnog kolegijuma kao savjetodavnog organa direktora, u svrhu proučavanja stručnih i organizacionih problema, te iznalaženja boljih i ekonomičnijih rješenja.

Zavod će u početku pretežno raditi na poslovima koja je započela Geodetska uprava, primjenjujući korigirane norme za mjerenje učinka u svrhu nagrađivanja po učinku, dok u najskorije vrijeme ne stekne vlastita iskustva i postepeno ne preuzme izvršavanje svih geodetskih poslova.

Budući da u NR Sloveniji i Hrvatskoj već postoje Geodetski zavodi, Geodetskom zavodu u Sarajevu biće pružena početničke korake i što prije stane na znatna pomoć da što brže prebrodi sigurne temelje.

Razumljivo je da rukovodeći drugovi Zavoda očekuju podršku i nesebičnu pomoć, ne samo svojih osnivača, nego i svih stručnjaka koji su u mogućnosti da svojim doprinosom, bilo kroz Geodetska društva bilo ličnim kontaktom, davanjem sugestija ili ukazivanjem na eventualne početničke pogreške, podupru ovaj mladi i veoma korisni radni kolektiv.

Isto tako svi zainteresirani Narodni odbori, komune, rudnici, preduzeća, koji su do sada često lutali i bili ucjenjivani od pojedinaca i manjih grupa, ponekad i vrlo problematične geodetske stručnosti, biće lišeni brige, nezvjesnosti i odgovornosti, jer novoosnovani Geodetski zavod može udovoljiti svim zahtjevima i svim rokovima, a da kod toga kvalitet geodetskih podloga, elemenata prenošenja projekata na teren, rezultata oskultacije raznih skupocjenih i za privredu značajnih velikih objekata: brana, mostova, tlačnih cijevi, rudarskih područja pa i čitavih velikih gradova i td. i td. — bude nesumnjivo garantiran.

A. M.

III kongres geodetskih inženjera i geometara FNRJ

III Kongres GIG-a Jugoslavije održat će se ove godine na Bledu u mjesecu oktobru. Organizaciju je preuzeo Savez GIG-a Slovenije; tačniji datum i program rada bit će objavljen kasnije.

Organizacijom ovog kongresa pozabavio se detaljnije Plenum Saveza u Skopju 14. juna 1961, na kojem su raspravljani osnovni organizacioni problemi. Sekretarijat Saveza GIG-a FNRJ poslao je u tom

smislu okružnicu svim stručnim društvima i ustanovama, u kojem su date osnovne informacije o karakteru i problematici, koja će se na Kongresu raspravljati, pozivajući na suradnju i aktivno učešće u radu Kongresa.

Tematika kongresa, t. j. glavnog referata i koreferata, koji će ga dopunjavati, bit će posvećena 15. godišnjem jubileju geodetske službe nakon oslobođenja Osim referata, koji će dati prikaz društvene aktivnosti između dva kongresa, bit će podnesen prema tome samo jedan glavni referat o djelatnosti geodetske službe u proteklih 15. godina. On će obraditi stručno — organizacionu problematiku geodetske službe. Predviđeno je da se ovaj glavni referat dopuni nizom koreferata, koji će detaljnije osvijetliti pojedine probleme iz široke stručne djelatnosti geodeta. Za izradu glavnog referata izabrana je na spomenutom plenumu komisija u sastavu — Blagojević, Tomić, Ukropina, Njima bi trebali pomoći republički Savezi i pojedina društva oko prikupljanja potrebnih podataka za razradu ovog referata.

Koreferati će, kako je predviđeno, obrađivati slobodno odabrane teme. U koliko autori ili stručne organizacije, koji će koreferate izraditi, žele da koreferati budu predmet diskusije na kongresu, dužni su da prijave koreferat Savezu GIG-a FNRJ najkasnije 4 mjeseca prije Kongresa, dakle do konca juna 1962. Za njihovo umnožavanje trebali bi se postarati

autori sami, odnosno stručna udruženja ili ustanove kojima pripadaju. Ovo je potrebno radi pravilnije organizacije rada kongresa, obzirom da će vjerovatno više referata tretirati jedno stručno područje. Neprijavljeni koreferati, ili oni koji će prekasno stići bit će predloženi kongresu kao doprinos diskusiji o dotičnom problemu.

Glavni referat će se umnožiti i razaslati učesnicima, koji se za učestvovanje prijave na vrijeme, mjesec dana prije kongresa. U redakcionu komisiju Plenum je izabrao svoje članove prof. ing. Iliju Živkovića, prof. ing. Franju Rudla, puk. Morica Levija i prof. ing. Matu Jankovića.

Obzirom na brojne aktuelne probleme, koji su u zadnje vrijeme nastali, postoji nada da će ovaj Kongres izazvati odgovarajući interes širokog kruga stručnjaka. On će svakako biti veoma važan za daljnji stručni rad geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije, a predstavljati će jedinstvenu mogućnost izmjene iskustava i mišljenja u vezi najnovije reorganizacije operative geodetske službe. Zato je dužnost svih stručnih organizacija da svoj rad do Kongresa usmjere na organizaciju aktivnog učešća svojih članova na razradi koreferata, proučavanja problema i njihovog rješenja, kako bi se rad Kongresa odvijao u atmosferi rada i dogovora stručnjaka za napredak struke i njenog doprinosa tehničkom i kulturnom razvoju naših naroda i krajeva u kojima naši stručnjaci djeluju.

M. J.

X kongres međunarodne federacije geometara u Beču

Deseti Kongres Međunarodne Federacije Geometara (FIG) održava se ove godine u Beču od 24. VIII do 2. IX. Rad Kongresa odvijat će se kroz komisije kojih ima sedam: I Tehnički riječnik; II Katastar i seoske komasacije; III Instrumenti, metode — Fotogrametrija — Kartografija; IV Urbanizam i gradske komasacije; V Mladi geometri; VI Profesionalna aktivnost; VII Stručno školstvo.

Prema privremenom programu za rad komisija predviđena su četiri sastanka, tako isto i za sastanak Stalnog Komiteta. Plenarni sastanci će se održati na svečanom otvaranju Kongresa i završetku,

na kojemu će se predložiti zaključci komisija te program rada za daljnji period do sljedećeg Kongresa, koji će se održati u Rimu 1965.

Na kongresu će se raspravljati u komisijama o brojnim stručno-naučnim problemima, međutim nije zapostavljen ni društveno zabavni dio. To je ustaljena praksa prilikom ovakvih međunarodnih susreta. Smatra se da je to vrlo pogodan način međusobnog upoznavanja i razmjene mišljenja među učesnicima kongresa. Prema privremenom programu predviđene su brojne eskurzije i razgledavanje znamenitosti Beča, kao i razne priredbe.

Za vrijeme kongresa bit će organizirane dvije izložbe u prostorijama Stadt-halle. To je najmodernija palača Beča u kojoj će biti organizirana komercijalna izložba geodetskih instrumenata, a također i izložba stručnih radova, koje će izložiti pojedine nacionalne organizacije.

Na prvoj izložbi će biti izloženi proiz-

vodi mnogobrojnih tvornica koje su se specijalizirale u proizvodnji geodetskih i fotogrametrijskih instrumenata i pribora, a također strojeva za kartografsku reprodukciju. Stručna izložba će dati pregled radova u području premjera, urbanizma i katastra.

M. J.

In memorijam Vukoti Vlahoviću

Dana 16 IX 1961 godine umro je naš drug Vukota Vlahović posle duge i teške bolesti koja je nadjačala njegovu fizičku moć, tako da ga je nemila smrt i suviše rano otrgla iz naše sredine. Vest o njegovoj smrti dubok-

ne. Nakon toga živi u Peći u kom mestu i završava gimnaziju. Iz slabih materijalnih razloga po završenoj gimnaziji upisuje se u Vojnu akademiju radi školovanja o trošku državnom, koju uskoro napušta iz razloga nepre-



je potresla sve kolege i drugove, a naročito one koji su sa njime zajedno saradivali videći u njemu plemenitog čoveka i odanog patriotu.

Geodeta — viši građevinski tehničar Vukota Vlahović, rodio se u Kolašinu NRCG 1909 godine gde je živeo i završio osnovnu školu do svoje 11 godi-

vrženosti ondašnjem režimu i kažnjen na otsluženje kadrovskog roka na dve i po godine u Sarajevu gde je i otslužio kao običan redov.

Geodetsku školu završio je u Beogradu koja je bila smeru geodetsko-građevinskog a po završetku iste službovao u raznim krajevima Srbije i